

Trest smrti - Abstrakt

Jako téma své diplomové práce jsem zvolila trest smrti. Tento trest provází lidskou společnost od prvopočátků. Od dávnověku po současnost napomáhal k udržování pravidel a vymáhání práva. Pravidla byla vnímána v každé společnosti i historické etapě jinak. Jedno ale měla společné, směřovala k ochraně života, bezpečí, zajištění práva a pořádku komunity. Společnost v období ekonomického růstu, relativního dostatku a blahobytu má sklon přistupovat k narušitelům práva a pořádku liberálně. V této fázi vývoje se nyní nachází "západní část" civilizace. Naše země je pevně začleněna v Evropské unii. Úzus je jednoznačný. Trest smrti je zakázán a to je třeba respektovat. Trend odklonu od trestu smrti je celosvětový.

V úvodu diplomové práce jsem nastínila otázky k řešení. Vlastní diplomovou práci jsem rozdělila do deseti kapitol. Celá práce je pak dále doplněna o přílohy v podobě mé vlastní fotodokumentace předmětů, listin a dokumentů souvisejících s tématem.

V první kapitole vysvětluji pojem trestu a jeho účel. Nastíňuji zde teorie zabývající se účelem trestu a zaobírám se jeho pojetím v České republice z hlediska předchozí trestněprávní úpravy i z hlediska současného trestněprávního kodexu účinného od 1. ledna 2010. Nezapomínám zde ani na pojetí účelu trestu tak, jak ho stanovuje zákon o soudnictví ve věcech mládeže.

V následující kapitole nabízím samotnou definici trestu smrti jako trestu absolutního a nejvyššího, represivního a generálně preventivního, trestu nesledujícího nápravu pachatele, a definici pojetí smrti z hlediska práva.

Třetí kapitola stručně nastiňuje nejčastější způsoby výkonu poprav používaných od prvopočátků až do moderní doby, popisuje postupy při jejich výkonu včetně jejich bizarností a méně známých specifik.

Čtvrtá kapitola pojednává o trestu smrti v českých zemích, o jeho historickém vývoji na našem území, právní úpravě, nejznámějších zákonících a soudnictví od první kodifikace šlechtického práva Vladislavským zřízením zemským až po zrušení trestu smrti u nás v roce 1990, včetně zmínky o posledních popravených na území Čech i tehdejšího Československa.

Následující kapitolu vztahuji ke svému rodnému městu - Pardubicím. Nastiňuji zde postavení kata a jeho rodiny a stručný výčet jednotlivých kriminálních jednání a postihů za ně ukládaných.

V šesté kapitole rozebírám právní normy související se zrušením trestu smrti na našem území - zákon č. 175/1990 Sb., důležité mezinárodní dokumenty OSN a Rady Evropy.

V sedmé kapitole se věnuji rozboru současné situace trestu smrti ve světě. Tuto doplňuje podrobný popis a uspořádání do přehledných tabulek. Dále je zde uveden výčet států a trestných činů, za něž lze uložit trest smrti.

V osmé kapitole jsem se zaměřila na argumenty zastánců a odpůrců trestu smrti. V souvislé argumentační linii jejich teze a výsledky studií dále rozebírám, popisuji, zkoumám a vyvracím. Poukazuji zde také na rozpory církevních nauk.

Devátá kapitola analyzuje názory společnosti na existenci trestu smrti v našem právním řádu. Popisuje a zobrazuje v přehledných tabulkách a grafech vývoj veřejného mínění od roku 1992 a situaci v současné společnosti. Poukazuje také na průzkum Centra pro výzkum veřejného mínění z roku 2002 mapující situaci v dalších pěti postkomunistických zemích, z kterých Česká republika v počtu zastánců trestu smrti zaujala poslední místo (téměř o 20% méně než silně katolické Polsko).

Poslední, desátá kapitola nabízí možné řešení, alternativní trest za trest smrti - tzv. absolutní doživotí, známé a zakotvené v řadě právních řádů jiných evropských států.

V závěru shrnuji a hodnotím současnou situaci, popisuji vnímání trestů společností a trend v podobě rušení trestu smrti ve světě. Zároveň ovšem poukazuji na jisté nebezpečí kolapsu, zranitelnost demokracie a nezavršený civilizační proces. Závěr obsahuje i mé osobní stanovisko: v době relativního klidu, bezpečí, prosperity a ekonomického růstu se společnost dokáže obejít bez trestu smrti, ovšem pouze za předpokladu jeho nahrazení alternativním trestem absolutního doživotí.